

Indstilling

Til Byrådet
Fra Magistraten
Dato 25. august 2023

Udkast - Forslag til budget 2024-2027

1. Resume

Aarhus Kommune har en grundlæggende sund økonomi. Vi har gennem de seneste år truffet fornuftige, men også hårde beslutninger. Udgangspunktet for budgetlægningen er derfor et budget i balance, når vi indregner de administrative besparelser.

Samlet set prioriteres 937 mio. kr. i budgetperioden ekstra til den bogernære service via budgetmodellerne. Det til trods er velfærden for de mest sårbare og udsatte i kommunen på tværs af alder under pres. Derfor afsættes en Velfærdspulje svarende til ½ % af de decentraliserede rammer, der kan sikre omprioritering af velfærden. Samtidig er der bundne opgaver med at løse budgetudfordringer i Østjyllands Brandvæsen og den kollektive trafik, derfor omprioriteres 0,9 % af de decentraliserede rammer i Borgmesteren Afdeling, Kultur og Borgerservice og Teknik og Miljø hertil.

Regeringen annoncerede torsdag den 24. august, at kommunerne tilføres 650 mio. kr. Når Aarhus kommunes andel af disse penge indregnes i den samlede økonomi, er der et årligt råderum på 37 mio. kr.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) byrådet drøfter og godkender eventuelle ændringer til budgetforslaget 2024. Budgetforslaget er beskrevet i nedenstående.

3. Hvorfor fremsendes indstillingen?

Indstillingen beskriver Magistratens samlede budgetforslag for 2024. Her angives kommunens udgifter og indtægter for det kommende år.

Herudover beskrives resultatet af arbejdet med at finde de administrative besparelser, der blev igangsat med budgetproceduren, ligesom der indarbejdes en række nye initiativer. Det samlede resultat af budgetlægning af udgifter og indtægter i perioden 2024-2027 fremgår af afsnit 6.

4. Hvilken værdi skabes for borgere og samfund?

Med vedtagelsen af budgettet sætter byrådet retningen for kommunen i det kommende år. Byrådet sætter mål for, hvordan vi når visionen om "En god by for alle". Samtidig afsættes de økonomiske rammer, der skal give mulighed for at arbejde på at nå målene.

5. Hvad, hvem og hvordan?

Afsættet for dette års budgetlægning er en stabil budgetsituation, med udgangspunkt i sidste års budget for 2023, hvor der med de gennemførte besparelser var balance.

Nationalt har regeringen udstukket stramme rammer. I SVM-regeringens regeringsgrundlag "Ansvar for Danmark", som blev fremlagt kort før årsskiftet, fremgik det bl.a., at regeringen, via besparelser på kommunernes og regioners udgifter til administration, ville finansiere et lønløft på de offentlige velfærdsområder på 1 mia. kr. i 2024 stigende til 3 mia. kr. i 2030. Dette fastholdt regeringen, da der 25. maj blev forhandlet en aftale på plads om kommunernes økonomi for 2024. I aftalen blev der forudsat administrative besparelser på 700 mio. kr. i kommunerne i 2024.

Allerede i Aarhus Kommunes budgetprocedure for budget 2024, der blev vedtaget d. 26. april, forudså byrådet, at regeringen ville kræve administrative besparelser i kommunerne. For at udvise rettidigt omhu gav byrådet med budgetproceduren direktørgruppen til opgave at finde

administrative besparelser for 50 mio. kr. i 2024 stigende til 100 mio. kr. i 2027 og 150 mio. kr. i 2030.

Et budget i balance

Med baggrund i aftalen om kommunernes økonomi for 2024 – og med indarbejdelse af de administrative besparelser, der er forudsat i budgetproceduren - er budgetforslaget stort set i balance. Regeringen annoncerede torsdag d. 24. august 2023, at kommunerne årligt vil blive tilført ekstra 650 mio. kr. KL har efterfølgende udmeldt en fordeling af pengene, hvilket giver Aarhus 35,7 mio. kr. Når disse penge indregnes i den samlede økonomi, er der et årligt råderum på 37 mio. kr. De økonomiske nøgletal beskrives nærmere i afsnit 6 om økonomi.

Målrettede omprioriteringer

I budgetforliget for budget 2023 og i budgetproceduren for budget 2024 besluttede byrådet, at der er behov for at håndtere budgetudfordringer i Østjyllands Brandvæsen og Kollektiv trafik i budgettet for 2024.

I budgetforslaget tilføres Østjyllands Brandvæsen og Kollektiv Trafik samlet set 25,3 mio. kr. i årligt gennemsnit. Dette sker via omprioriteringer på 0,9 % fra de decentraliserede rammer i Borgmesteren Afdeling, Kultur og Borgerservice og Teknik og Miljø, således velfærden friholdes fra at skulle finde midler hertil.

Ud over målrettede omprioriteringer til Østjyllands Brandvæsen og Kollektiv trafik er der behov for at omprioritere til en velfærdspulje, der kan bruges til at adressere det udgiftspres, der opleves på de områder, med de mest sårbare og udsatte i kommunen på tværs af alder. Det gælder særligt socialområdet, ældreområdet og specialundervisning og udsatte børn og unge.

Velfærdspuljen er på 75 mio. kr. - svarende til ½ % af de decentraliserede rammer. Velfærdspuljen reserveres i budgetforslaget og henlægges til politiske prioritering i de kommende forhandlinger om budget 2024.

Omprioriteringerne i denne pulje fordeles på alle decentraliserede rammer.

Magistratsafdelingerne har i tidligere år været effektive til at foretage interne omprioriteringer og effektiviseringer inden for deres egne rammer, selvom omprioriteringer er vanskelige, hvilket byrådet også har anerkendt og taget politisk ansvar for. På den baggrund og i lyset af besparelserne i sidste års budget er vurderingen, at omprioriteringerne i dette års budget har et så begrænset omfang, at de bedst håndteres indenfor de decentraliserede rammer. Afdelingerne kan vælge at bruge af opsparing i det omfang de ønsker, at omprioriteringerne skal indføres med et mindre beløb i det første år.

Fordelingen på afdelinger af såvel de målrettede omprioriteringer samt omprioriteringerne til velfærdspuljen fremgår af bilag 5.

Administrative besparelser

Jf. budgetproceduren skal der gennemføres administrative besparelser i Aarhus Kommune for 50 mio. kr. i 2024 stigende til 100 mio. kr. i 2027 og 150 mio. kr. i 2030. Direktørgruppen har arbejdet med at finde administrative besparelser via de 12 temaer, som blev besluttet i budgetproceduren. Direktørgruppens forslag til administrative besparelser fremgår af bilag 8 og uddybet i baggrundsmaterialet. Det administrative sparekatalog er udarbejdet på kort tid fra ultimo maj til medio august, og det har således ikke været muligt at gennemføre større analyser eller afdækninger. Af bilaget fremgår det, at der er fundet konkrete opgavebortfald og effektivisering for samlet set 18 mio. kr. i 2024 stigende til knap 29 mio. kr. i 2027. Direktørgruppen foreslår, at de resterende besparelser findes via den administrative nøgle.

Af det byrådsvedtagne kommissorium for de administrative besparelser fremgår det, at de besparelser der findes i temaerne, drøftes på budgetforhandlingsmødet mandag den 18. september. På mødet vurderes de konkrete effektiviseringer, ligesom det besluttet, hvordan besparelserne fordeles mellem afdelinger inden for de enkelte temaer. For det resterende beløb op til 50 mio. kr. i 2024 anvendes den administrative nøgle. Det foreslås, at den del der findes via den administrative nøgle, også

gælder for de kommende år. Det betyder, at de administrative besparelser fra 50 op til de 100 mio. kr. i 2027 og 150 mio. kr. i 2030 fremadrettet skal findes via de udvalgte temaer. Der er ligeledes en forventning om, at Regeringen vil bidrage til en konkret regelforenkling og afbureaukratisering på det administrative område i de kommende år, jævnfør dette års økonomiaftale.

Østjyllands Brandvæsen

Østjyllands Brandvæsen har i dialog med Aarhus Kommune og de øvrige ejer-kommuner udarbejdet en udviklingsplan, som sikrer en langsigtet planlægning af den nødvendige kapacitet i beredskabet. Planen indeholder dels beslutninger på kort sigt (2024 - 2025), herunder en opgradering, så der bliver 6 brandfolk på døgnvagt på alle tre brandstationer i Aarhus. Desuden er der en række løft af de fælles funktioner, som dækker alle fire kommuner, herunder forebyggelsesindsats, vagtcentral, analytisk og ledelsesmæssige kapacitet, beredskaber i forhold til klima, terror og indkvartering og forplejning.

På den baggrund løftes sektorens ramme med 14 mio. kr. i 2024 faldende til 9 mio. kr. i 2025 og følgende år, så den første fase i udviklingsplanen kan gennemføres. Teknik og Miljø bemyndiges til at godkende de nødvendige ændringer i driftsfordelingsnøglen, så den modsvarer løftet af det fælles beredskab og de kommune-specifikke løft.

Samtidigt gives der bemyndigelse til, at Østjyllands Brandvæsen kan indgå leasingaftaler via kommunekredit på op til 17,4 mio. kr., hvoraf de 10,9 mio. kr. er til bygninger, som medfører en deponeringsforpligtelse for Aarhus Kommune på 8,7 mio. kr. De kommende faser 2 og 3, som medfører behov for et yderligere betydeligt budgetløft, er nærmere beskrevet i bilag 10, og udviklingsplanen er vedlagt i sit fulde omfang i baggrundsmaterialet.

Genopretning af økonomien i den kollektive trafik

Kollektiv trafik er transport for alle, og det er mobilitet, som hjælper på trængsels-problemer og medvirker til fredeliggørelse af bymidten. For fortsat at kunne udvikle den kollektive trafik er det vigtigt, at der sikres en økonomisk balance i sektoren.

Igennem flere år har der eksisteret en økonomisk ubalance i den kollektive trafik pga. nedgang i passagertal pga. covid19; stigende dieselpriser og inflation. Byrådet har i flere omgange hævet den økonomiske ramme, samtidigt er der arbejdet på omkostningsreduktioner og forbedringer i fremkommeligheden for busserne.

Der er fortsat en ubalance i økonomien, og der er derfor arbejdet med forskellige effektiviseringstiltag. I forhold til Aarhus Letbane er der identificeret effektivisering i kraft af genforhandling/udbud af kontrakter på vedligehold af tog og infrastruktur samt effekten af, at ydelsen i annuitetslån ikke prisdremskrives. Med en udbygning af ladestandere på endestationer forventes at kunne mindske elbussernes tomkørsel.

I Magistratens Budget er der indarbejdet et løft til kollektiv trafik med 15 mio. kroner i 2024 og efterfølgende år. Løftet finansieres via omprioritering af midler fra Teknik og Miljø, Kultur og Borgerservice samt Borgmesterens Afdeling. Dermed vil balancen i sektoren være genoprettet, forudsat at de identificerede effektiviseringer gennemføres. Dermed er der et godt afsæt for at udarbejde en ny kollektiv trafikplan, som kan indgå i en kommende grøn mobilitetsplan, som skal bidrage til at indfri byrådets mål om et CO2-neutralt samfund i 2030 og reducere trængsel på vejene.

Kørselsomfanget i Aarhus Letbane er gradvist steget siden ibrugtagningen i december 2017, og der er en langsigtet målsætning om at hæve passagertallet fra de nuværende 5,5 mio. passagerer om året til 8-10 mio. passagerer. For at opnå denne fremgang er der brug for investeringer i nye tog og dertil hørende depotfaciliteter. Investeringerne i nye tog skal planlægges i sammenhæng med en række andre langsigtede investeringer i mobilitet samt letbanens etape 2. Den kommende grønne mobilitetsplan skal være rammen om disse drøftelser. Derfor igangsættes en analyse mellem Borgmesterens Afdeling og Teknik og Miljø i forhold til at afdække økonomi, passagergrundlag, kapacitet, sammenhæng og synergi til øvrige investeringer

mv. forud for drøftelsen i forbindelse med mobilitetsplanen.

Økonomien i den kollektive trafik er nærmere beskrevet i bilag 11 og i baggrundsmaterialet "Økonomien for den kollektive trafik".

Nyt stadion til kvindefodbold

Med budgetforliget 2023, *Bedre rammer til kvindefodbold*, blev det besluttet at igangsætte en indledende analyse for etablering af bedre faciliteter til kvindefodbold, som skulle indeholde anbefalinger for etablering af et stadionanlæg til elitekvindefodbold og sekundært muligheden for anvendelse til herresuperligafodbold i en midlertidig periode.

Analysen er gennemført, og den politiske styregruppe for projektet foreslår, at stadion skal etableres i Vejlbj. Der etableres først et midlertidigt stadion, der kan benyttes af AGF Superliga, mens det nye stadion i Kongelunden opføres, og derefter etableres et permanent stadion som elitestadion for kvindefodbold og som stadion for VSK.

Sallingfondene har ydet et bidrag på 30 mio. kr. til anlægget, og AGF-superliga afholder udgifterne til det midlertidige stadion, men det vurderes, at der vil være en restfinansiering på ca. 30 mio. kr. Der arbejdes med muligheden for yderligere ekstern finansiering. Den forventede restfinansiering til projektet på 30 mio. kr. findes ved at udmønte 15 mio. kr. fra Kultur og Borgerservices puljer til idræts- og fritidsfaciliteter, da det bl.a. vurderes muligt at øge kapaciteten af de eksisterende anlæg på anden vis. Yderligere 15 mio. kr. ved at forhåndsprioritere en andel af pulje til velfærdstilbud i lokalområder i 2025 og 2026. Forhåndsprioriteringen pulje til velfærdstilbud i lokalområdet skal ses i lyset af den kommende etablering af Aarhus Ejendomme, der kan løfte en række af funktionerne med at sammentænke kommunalt byggeri, hvor puljen er tiltænkt.

Bedre udnyttelse af haller

Aarhus Kommune har mange aktive borgere, som bruger byens haller og boldbaner til sport, motion og andre aktive formål. Borgerne skal have gode vilkår herfor, og det er

derfor vigtigt at sikre bedst mulig anvendelse af boldbaner, selvejende og kommunale haller særligt i tidsrummet 8-15. Moderne teknologi med online booking og elektroniske adgangs- og registreringssystemer giver mulighed for en reel måling af kapacitets- og lokaleanvendelse uafhængig af bookinger. Det foreslås, at det kommende fælles Aarhus Ejendomme i samarbejde med Sport og Fritid og Borgmesterens Afdeling skal udarbejde et grundlag for et simpelt, transparent system for booking, overvågning og afregning af idrætsfaciliteter i Aarhus Kommune, som også åbnes for borgerne. Det skal samlet føre til en bedre udnyttelse af faciliteterne samtidig med en lettere administration uden brug af puljer, ansøgningsprocedure mv. Der inddrages ekspertise fra eksterne samt erfaringer fra andre kommuner, private udbydere mv.

Nye investeringsmodeller på beskæftigelsesområdet

Selvom det går godt på arbejdsmarkedet i både Aarhus og på landsplan, peger bl.a. Reformkommissionen på, at der er behov for massive investeringer i at få borgere med komplekse problemstillinger i job og uddannelse. Dette skal få udsatte unge uden uddannelse og job samt udsatte voksne uden fodfæste på arbejdsmarkedet til at have en stærkere arbejdsmarkedstilknytning og en generelt større livsmestring.

På den baggrund er der i budgetforslaget 2024 indarbejdet nye investeringsmodeller for 28 mio. kr. om året, der skal hjælpe flere aarhusianere i job og uddannelse. Der investeres i alt i 13 initiativer inden for følgende 4 temaer:

- Flere borgere med komplekse problemstillinger skal blive en del af arbejdsfællesskabet
- Flere udsatte unge skal have et godt liv med uddannelse og job
- Flere sygemeldte skal hjælpes tilbage til det gode arbejdsliv
- Flere ledige tæt på arbejdsmarkedet skal i job

Det bemærkes, at de nye investeringer bl.a. indebærer, at Aarhus-modellen for nytteindsats (forsøgsordning i budget 2022) videreføres.

Investeringsmodellerne finansieres via lavere udgifter til offentlig forsørgelse. Der er, jf. økonomisk politik, budgetteret med besparelser, der svarer til investeringen. Investeringsmodellerne er nærmere beskrevet i baggrundsmaterialet til Magistratens budget.

Opgang til Opgang

Projektet Opgang til Opgang har været finansieret af A.P. Møllerfonden i perioden medio 2019 til medio 2023.

Indsatsen er en radikalt anderledes relationel og helhedsorienteret tilgang over for sårbare familier i et udsat boligområde, der samtænker indsatsen inden for beskæftigelse, socialområdet, sundhedsområdet, børn og skole samt fritids- og foreningsliv. I budgettet for 2023 tilkendegav forligspartierne, at "succesfulde indsatsen bør videreføres, hvis der kan findes finansiering hertil".

Evalueringen af Opgang til Opgang, der fremgår af baggrundsmaterialet, viser gode resultater i forhold til familiernes generelle trivsel og i at få forældrene i job. En videreførelse og eventuel udbredelse af indsatsen kan derfor indgå i de kommende budgetdrøftelser.

Videreførelse af sociale effektinvesteringer:

Med baggrund i byrådets godkendelse af governance-modellen for at videreføre sociale effektinvesteringer følger det, at der ved budgetlægningen for 2024 skal træffes beslutning om en eventuel videreførelse af projekter, som har udløb i 2024. Det drejer sig konkret om projekterne Housing First-projekterne og Dialog mod Vold. Det er beskrevet nærmere i bilag 13.

Anlægsforskydninger

For ikke at overskride den sanktionsbelagte anlægsramme, og for at få en mere realistisk periodisering har magistratsafdelingerne i løbet af foråret gennemgået alle budgetlagte anlægsudgifter. Dette arbejde har resulteret i, at bruttoanlægsbudgettet sænkes med ca. 1 mia. kr. i 2024 til ca. 1,4 mia. kr., og at der udskydes anlæg for ca. 2,2 mia. Da der er tale om forskydninger ændres måltallet for den finansielle egenkapital tilsvarende, hvorfor ændringerne ikke påvirker råderummet. Projekter der flyttes udenfor perioden, vil fortsat være knyttet til afdelingerne og vil ikke ændre

bevillingsmæssig status. Der udestår dog et behov for at bringe permanent balance mellem anlægsudgifter og anlægsrammer, hvorfor Borgmesterens Afdeling i samarbejde med magistratsafdelingerne i forbindelse med revidering af den økonomiske politik i foråret 2024 skal fremlægge bud på, hvorledes permanent balance kan opnås. Forskydninger på projektniveau fremgår af bilag 7 og indarbejdes i forbindelse med 1. fællesmøde.

Sanktionslovgivning

De budgetterede service- og anlægsudgifter beskrives i bilag 2. De budgetterede serviceudgifter ligger - inden disponering af råderummet - 182 mio. kr. under den fastsatte serviceramme, mens de budgetterede anlægsudgifter pt. ligger ca. 100 mio. kr. over den fastsatte anlægsramme.

6. Hvilke ressourcer kræves?

Byrådet har besluttet et fast niveau for den finansielle egenkapital ultimo budgetperioden inklusiv en løbende korrektion som følge af den byrådsbesluttede plan for gældsafvikling. Gældsafviklingen dækker over, at der skal være råd til at finansiere tilbageførsel af budget til afdelingerne, når driftsfinansierede anlæg udløber.

Inklusive korrektionen af måltallet som følge af anlægsforskydninger (se ovenstående afsnit) er målet en negativ finansiell egenkapital på -4.159 mio. kr. ved udgangen af 2027. Målet for den finansielle egenkapital er nærmere beskrevet i bilag 4.

Den økonomiske politik indeholder et årligt fællesbidrag på 0,375 % af de samlede decentraliserede rammer. Bidraget er sammen med de administrative besparelser indarbejdet i budgetforslaget.

De beskrevne omprioriteringer forudsættes anvendt 1:1 på kollektiv trafik, Østjyllands Brandvæsen og velfærdsområderne, hvorfor den finansielle egenkapital i det sidste overslagsår ikke påvirkes heraf.

Når beslutninger i regnskabet for 2022, de beskrevne administrative besparelser, omprioriteringer samt øvrige

forudsætningerne i budgetforslaget indarbejdes i økonomien er budgettet meget nær i balance.

Når Aarhus Kommunes andel af Regeringens ekstra løft til at styrke den borgernære velfærd indregnes, er den finansielle egenkapital ved udgangen af 2027, på -4.010 mio. kr., hvilket er 149 mio. kr. bedre end målet for den finansielle egenkapital. Resultatet betyder, at der i perioden 2024-2027 er et gennemsnitligt råderum på 37 mio. kr. årligt.

Til sammenligning udgør kommunens samlede egenkapital 13,3 mia. kr. ultimo 2022.

De økonomiske nøgletal

Konsekvenserne af økonomiaftalen og øvrige elementer i kommunens økonomi herunder de beskrevne tiltag, omprioriteringer og administrative besparelser resulterer i de nøgletal for perioden 2022 til 2027, som fremgår af tabel 1.

Tabel 1: Nøgletal i budgetperioden

	R	KB	B	BO	BO	BO
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
- mio. kr. / løbende priser -						
Overskud på skattefinansierede driftsområder	175	4	905	1.071	909	1.335
Skattefinansierede netto anlægsudgifter	161	593	83	839	16	1.311
Resultat: skattefinansierede områder i alt	14	-589	822	232	893	24
Finansiel egenkapital	-5.392	-5.981	-5.159	-4.927	-4.034	-4.010
Egenkapital	13.267					

Tabellen viser driftsresultatet i række 1 (kommunens indtægter minus udgifterne til den almindelige drift), anlægsudgifterne i række 2 samt resultatet, når disse to tal trækkes fra hinanden i række 3. Resultatet af drift og anlæg slår direkte igennem i kommunens gæld/formue kaldet den finansielle egenkapital (række 4).

Det gennemsnitlige overskud på de skattefinansierede driftsområder i perioden 2022 til 2027 er på 733 mio. kr. Det samlede resultat på de skattefinansierede drifts- og anlægsområder gør, at den finansielle egenkapital er -4.010 mio. kr. med udgangen af 2027. Forbedringen fra budget 2023 skyldes primært forskydning af anlæg og

tilpasning af investeringsplanen 2024-2034, samt Regeringens ekstra tilførsel af penge til kommunerne.

Hvad er indregnet i nøgletallene

Konsekvenserne af regnskabet for 2022 er indarbejdet i budgetforslaget. Det samme gælder for de ændringer, der blev indarbejdet i afdelingernes budget herunder konsekvenserne af budgetmodellerne, der hæver udgifterne med 391 mio. kr. i 2027 i forhold til 2023. Samlet set prioriteres der i budgetperioden 937 mio. kr. ekstra til den bogernære service via budgetmodellerne. Det betyder, at udgifterne stiger med ca. 98 mio. kr. yderligere hvert år. En stigning på ca. 98 mio. kr. svarer til 0,6 % af de samlede serviceudgifter.

Indtægtssiden i budgetforslaget tager udgangspunkt i KL's skatte- og tilskudsmodel.

Skat

I budgetteringen af skatter og generelle tilskud er der i budgetforslaget for 2024 forudsat valg af statsgaranti. På nuværende tidspunkt er det forventningen, at der i 2024 vil være en gevinst på 85 mio. kr. ved valg af selvbudgettering fremfor statsgaranti.

Denne gevinst anses dog som værende usikker, da der er væsentlig usikkerhed omkring den fremtidige udvikling i konjunkturerne og dermed indtægterne fra indkomstskat. Usikkerhederne omhandler især udviklingen i inflationen og spændinger på de finansielle markeder. Valg af selvbudgettering er derfor behæftet med en vis risiko, da kommunen risikerer at stå med en regning, hvis væksten bliver lavere end forventet. Ved valg af statsgaranti risikerer kommunen derimod, at en vækst ud over det statsgaranterede niveau vil tilfalde staten, hvorved kommunen går glip af en merindtægt. Der tages endelig stilling til valget mellem selvbudgettering og statsgaranti i forbindelse med fællesmøderne mellem Magistraten og Økonomiudvalget, hvor der forventes at foreligge opdaterede beregninger baseret på regeringens Økonomiske Redegørelse fra august måned.

Ejendomsskatteområdet har i flere år været præget ekstraordinær usikkerhed som følge af ændret ejendomsskattelovgivning og udarbejdelsen af nye ejendomsvurderinger. Det afspejler sig i dette års budgetforslag, som der er væsentlige usikkerheder forbundet med. Budgetforslaget er udarbejdet med udgangspunkt i Skatteministeriets skøn for grundværdierne i alle år. Dette er i tråd med KL's anbefaling, selvom skønnene anses for foreløbige. Derudover kan der som følge af overgangen til de nye vurderinger komme efterreguleringer i løbet af budgetperioden, der især vil påvirke grundskyldsprovenuet. Størrelsesordenen og tidspunktet for sådanne reguleringer er på nuværende tidspunkt ukendte.

Generelle tilskud og udligning

Indtægterne fra udligning og generelle tilskud baserer sig på Indenrigs- og Sundhedsministeriets tilskudsudmelding for 2024 samt KL's skatte- og tilskudsmodel. Herudover indgår de ekstra midler til borgernær velfærd, som regeringen annoncerede torsdag den 24. august.

Der er herudover foretaget en række korrektioner af statstilskuddet i henhold til tidligere praksis og nye vurderinger m.v. Hensigten hermed er, at der budgetteres indtægter med størst mulig realisme, og at der budgetteres med samme forudsætninger på både budgettets udgifts- og indtægtsside. Korrektionerne vedrører bl.a. overførselsområdet, indarbejdelse af finanslovspuljer i det kommunale bloktilskud samt en forventning om, at kommunerne fortsat kompenseres for de demografiske ændringer med et stigende antal ældre borgere. Endeligt indarbejdes et budgetværn i henhold til kommunens økonomiske politik.

Det bemærkes, at der i budgetlægningen af indtægterne fra generelle tilskud og udligning er taget udgangspunkt i Aarhus Kommunes befolkningsprognose og de antagelser, der indgår heri om, at en vis andel af de ukrainske flygtninge bliver boende i Aarhus og Danmark. Da Danmarks Statistiks befolkningsprognose antager, at flygtningene rejser ud af Danmark senest ved Særlovens

ophør i marts 2024, foretages der derfor en korrektion heraf i bloktilskuddet.

Samlet set indebærer disse forudsætninger, at der budgetteres med merindtægter fra udligning og generelle tilskud på 478 mio. kr. i 2024, 145 mio. kr. i 2025 og 459 mio. kr. i 2026 set i forhold til overslagsårene i budget 2023.

Se også bilag 2 og finansieringsnotatet for en nærmere beskrivelse af de forudsatte indtægter i budgetforslaget.

Nøgletal uden nye initiativer siden budget 2023

Det er aftalt politisk, at nøgletallene skal opgøres uden de nye initiativer, der igangsættes i budgetforslaget. Hvis de i indstillingen beskrevne initiativer vedr. kollektiv trafik, Østjyllands Brandvæsen, kvindestadion, investeringsmodeller og omprioriteringer ikke indarbejdes, vil råderummet være 37,2 mio. kr. årligt.

Usikkerhedsmomenter

Når der budgetteres over en 4-årig periode, vil det altid være forbundet med en vis usikkerhed. Det har vi bl.a. oplevet i de seneste år, hvor corona, krig i Ukraine og høj inflation har medført ændringer i konjunkturerne. Fremtidige konjunkturændringer kan få betydning for udviklingen i skatterne og balancetilskuddet i overslagsårene.

En konkret usikkerhed er at KL har varslet, at Skatteministeriet inden udgangen af august foretager en kvalitetssikring af de udsendte skøn for provenuer m.v. for grundskyld. Er der større ændringer, kan dette få råderummet til at ændre sig markant.

Materiale der fremsendes sammen med budgetforslaget

I Budgetredegrørelsen, som er bilag 1 til denne indstilling, er Aarhusmålene, pejlemærkerne for de enkelte serviceområder samt de kommunale ydelser beskrevet.

Med budgetforslaget fremsendes herudover en række bilag, som beskriver en række udfordringer og emner med betydning for kommunens økonomi:

- I bilag 2 og i baggrundsmaterialet beskrives de kompenserende klimatiltag, der skal til for at nå Aarhus Kommunes bindende klimamål for året.
- I bilag 2 beskrives det, at forventningerne til grundsalg er revideret. Råderummet påvirkes ikke af justeringen. Beskrivelsen uddybes yderligere i bilag 14.
- Af bilag 2 fremgår det, at der er foretaget pris- og lønfremskrivning på baggrund af skønnene fra økonomiaftalen og KL's skøn for overslagsårene.
- Borgmesterens Afdelings bemærkninger til Magistratsafdelingernes udtalelser vedr. de 154 beslutningsforslag, som partierne har ønsket prioriteret i budgetlægningen, er vedlagt som bilag 6. Afdelingernes belysninger fremgår af Magistratens og byrådets dagsorden hhv. den 4 og 13. september 2023.
- I bilag 9 fremgår en skematisk oversigt over aktuelle udfordringer, som fremgår af følgeskrivelserne fra magistratsafdelingerne.
- I sidste års budget blev der bestilt en analyse af tandplejens økonomi. Et resume af analysen findes i bilag 12. Hele analysen er vedlagt som baggrundsmateriale.
- Forligspartierne bestilte ved budgetforlig 2023 en analyse af Aktive fællesskaber for børn og unge. Analysen er vedlagt som baggrundsmateriale.
- Budgetanalyser: Børn og Unge og Kultur og borgerservice har fremsendt forslag til budgetanalyser, der i budgetforhandlingerne vil kunne besluttes gennemført frem mod fremsendelsen af afdelingernes budget 2025. Forslagene er vedlagt som baggrundsmateriale.
- I budget 2023 bestilte Byrådet et oplæg til hjemtagning af vægter og parkeringsvagter. Et oplæg fra Teknik og Miljø er vedlagt som baggrundsmateriale.

Baggrundsmateriale kan findes på kommunens hjemmeside under "Forslag til budget 2024", samt i Budgetmappen 2024 i FirstAgenda. Her findes også økonomi- og takstoversigter, følgeskrivelser som er

fremsendt sammen med magistratsafdelingernes budgetbidrag, finansieringsnotat og beskrivelse af reserver.

7. Hvordan følges der op?

Indstillingen danner grundlag for de politiske budgetforhandlinger om budgettet for 2024, som finder sted i uge 38. Indstillingen 1. behandles i byrådet den 13. september og udvalgsbehandles på to fællesmøder mellem Magistraten og Økonomiudvalget inden det vedtages endeligt i byrådet ved 2. behandlingen den 11. oktober 2023.

Der følges op på budget 2024 i hhv. forventet regnskab og regnskab for 2024.

Jacob Bundsgaard

/

Martin Østergaard Christensen

Bilag

- Bilag 1: Budgetredegørelsen 2024-2027 (eftersendes)
- Bilag 2: Forudsætninger i budgetforslaget for 2024-2027
- Bilag 3: Ændringer i økonomien siden budget 2023-2026
- Bilag 4: Måltal for den finansielle egenkapital i budget 2024-2027
- Bilag 5: Fordeling af omprioriteringer og administrative besparelser i magistratsafdelingerne i budget 2024
- Bilag 6: Borgmesterens Afdelings bemærkninger til magistratsafdelingernes belysninger af budgetforslag (eftersendes)
- Bilag 7: Anlægsforskydninger i Magistratens Budget 2024
- Bilag 8: Direktørgruppens oplæg til administrative spareforslag
- Bilag 8.1 Katalog - Administrative spareforslag i Budget 2024
- Bilag 9: Oversigt over budgetudfordringer i magistratsafdelingernes følgebrev

Bilag 10: Resume af udviklingsplan for Østjyllands Brandvæsen

Bilag 11: Økonomien for den kollektive trafik

Bilag 12: Resume af tandplejeanalysen

Bilag 13: Videreførelse af sociale effektinvesteringer

Bilag 14: Grundsøgsområdet – Justering af budgetter

Baggrundsmateriale

- Følgebrev fra Magistratsafdelingerne
- Administrative spareforslag inkl. uddybende bemærkninger
- Investeringspakke - investeringsmodeller på beskæftigelsesområdet budget 2024
- Udviklingsplan for Østjyllands Brandvæsen
- Opgang til opgang - evalueringsrapport
- Analyse af tandplejens økonomi
  - Bilag 1: Tandplejens organisering
  - Bilag 2: Referencepriser
- Aktive fællesskaber for børn og unge
- Oplæg til integreret varetagelse af vægter- og parkeringsopgaver i Aarhus Kommune
  - Bilag 1: Budgetoverførsel ifm. hjemtagning af vægteropgaven
- Fremsendte forslag til budgetanalyser
- Økonomioversigter
- Finansieringsnotat - Magistratens Budget 2024
- Reservebeskrivelser - Magistratens Budget 2024

Sagsnummer: EMN-2023-001931

Antal tegn: 30.467

Økonomi

Sagsbehandler: Troels Rottbøll

Tlf.: 89 40 21 43

E-post: tr@aarhus.dk